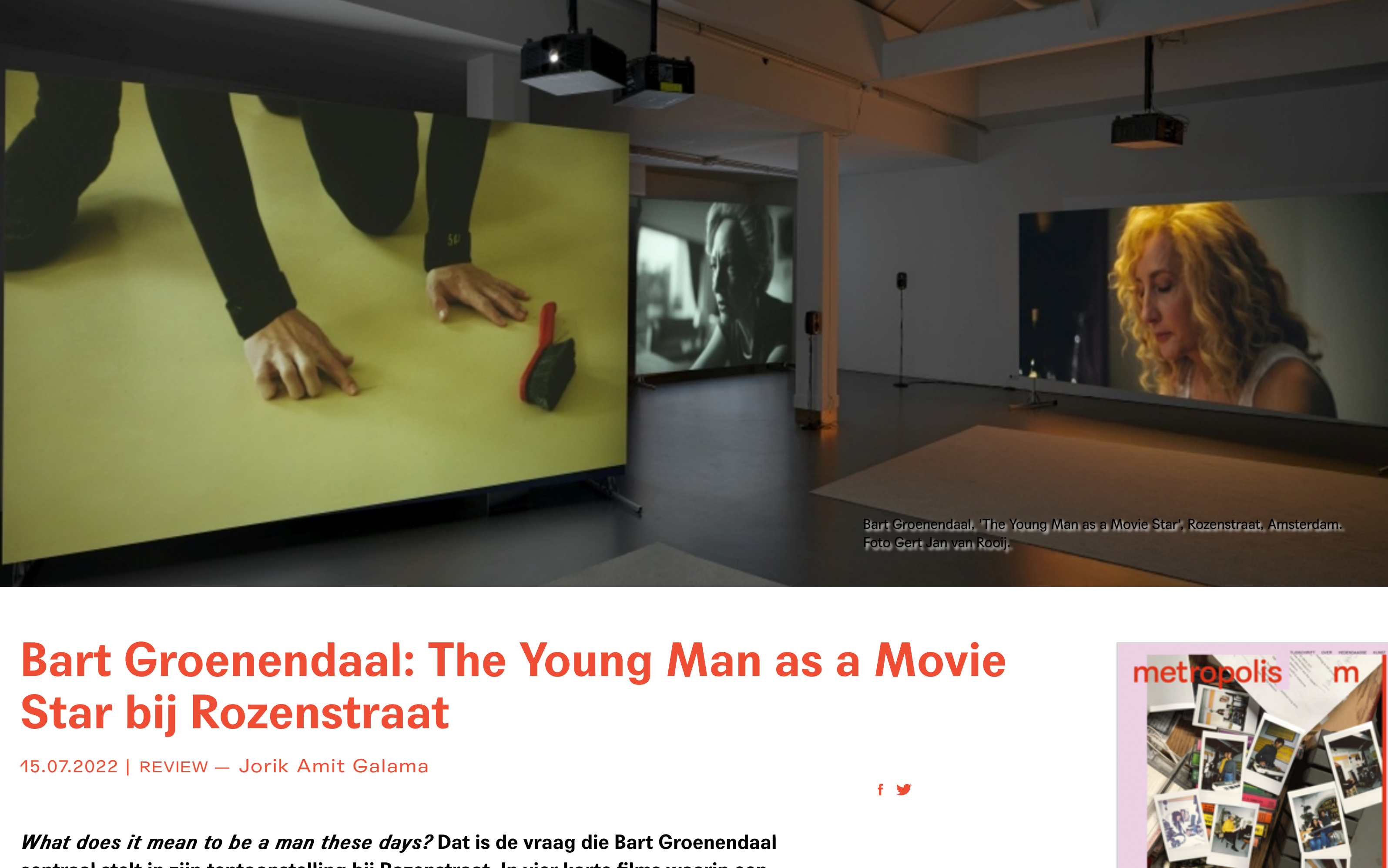

Metropolis M

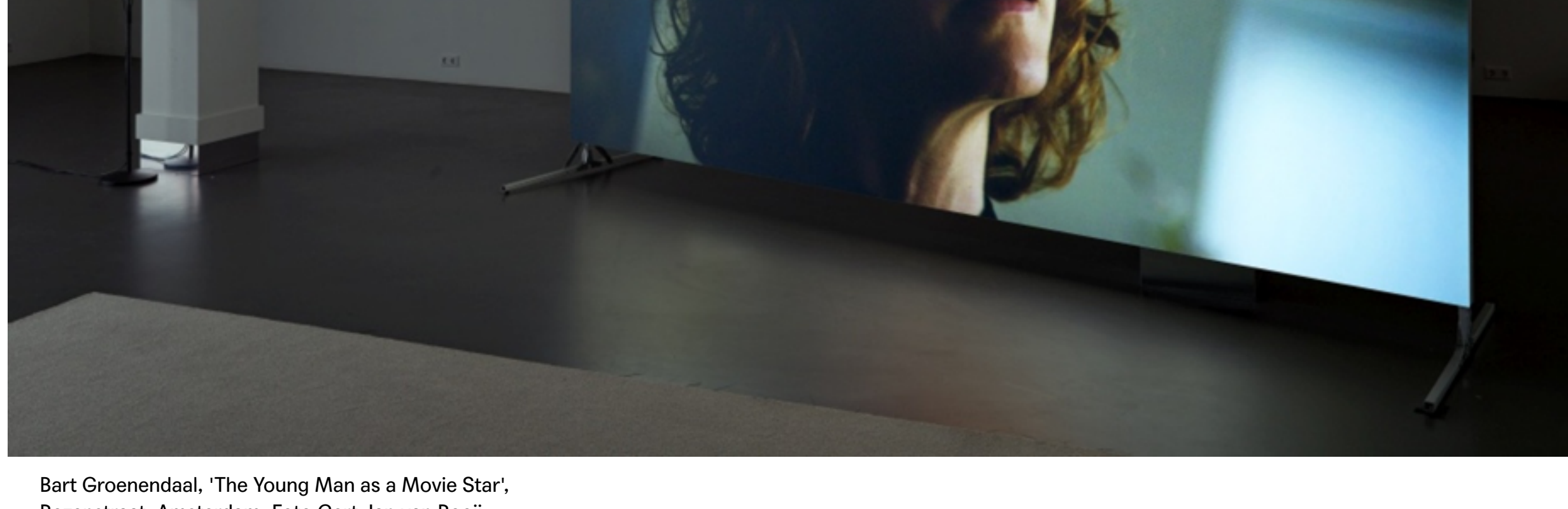
Bart Groenendaal: The Young Man as a Movie Star bij Rozenstraat

15.07.2022 | REVIEW — Jorik Amit Galama

f

What does it mean to be a man these days? Dat is de vraag die Bart Groenendaal centraal stelt in zijn tentoonstelling bij Rozenstraat. In vier korte films waarin een vrouw, een man en een huis aan de Nederlandse kust verschillende rollen en verhoudingen uitspelen, imiteert Groenendaal de stijl van vier (mannelijke) grootheden uit de filmgeschiedenis. Jorik Amit Galama ging kijken en voelde maar weinig empathie voor deze mannelijke movie star.

Je hoeft de krant maar open te slaan en de 'crisis van mannelijkheid' schreeuwt je toe: van MeToo-schandalen en *school shootings*, tot de aanvallen op abortuswetgeving en transgenderrechten, ze lijken gemeen te hebben dat er steeds mannen bij betrokken zijn die met (grof) geweld hun dominante positie in de maatschappij pogen te bestendigen. Een gebrek aan alternatieve mannelijkheden in de westerse beeldcultuur wordt daarbij geregeld als reden aangehaald voor de radicalisering richting extreemrechts die met name witte cis mannen doormaken.

Bart Groenendaal, 'The Young Man as a Movie Star', Rozenstraat, Amsterdam. Foto Gert Jan van Rooij.

Bart Groenendaal, 'The Young Man as a Movie Star', Rozenstraat, Amsterdam. Foto Gert Jan van Rooij.

Bart Groenendaal neemt de handschoen op en laat de vraag 'Wat betekent het tegenwoordig om een man te zijn?' los op de volgende setting: een jongeman en een vrouw van middelbare leeftijd, in een huis aan de Nederlandse kust. Samen voeren ze vier drama's op, die zijn geïnspireerd op Alfred Hitchcock, Jean-Luc Godard, Steven Spielberg en Lars von Trier, waarbij ze steeds een andere verhouding met elkaar aangaan.

In Rozenstraat worden deze drama's op vier grote projectieschermen getoond als korte video's met eigen titels die, gefilmd met een hoge productiewaarde, de stijl van de betreffende regisseur benaderen. Wanneer de bezoeker een punt in de ruimte inneemt waarvandaan alle schermen te zien zijn, versmelten ze tot een broeierig geheel waarin ik *Zomerhitte* van Jan Wolkers hoor meefluisteren. Pas wanneer je dichterbij komt worden de stemmen van de acteurs (Joos Brauers en Cherise Silvestri) hoorbaar.

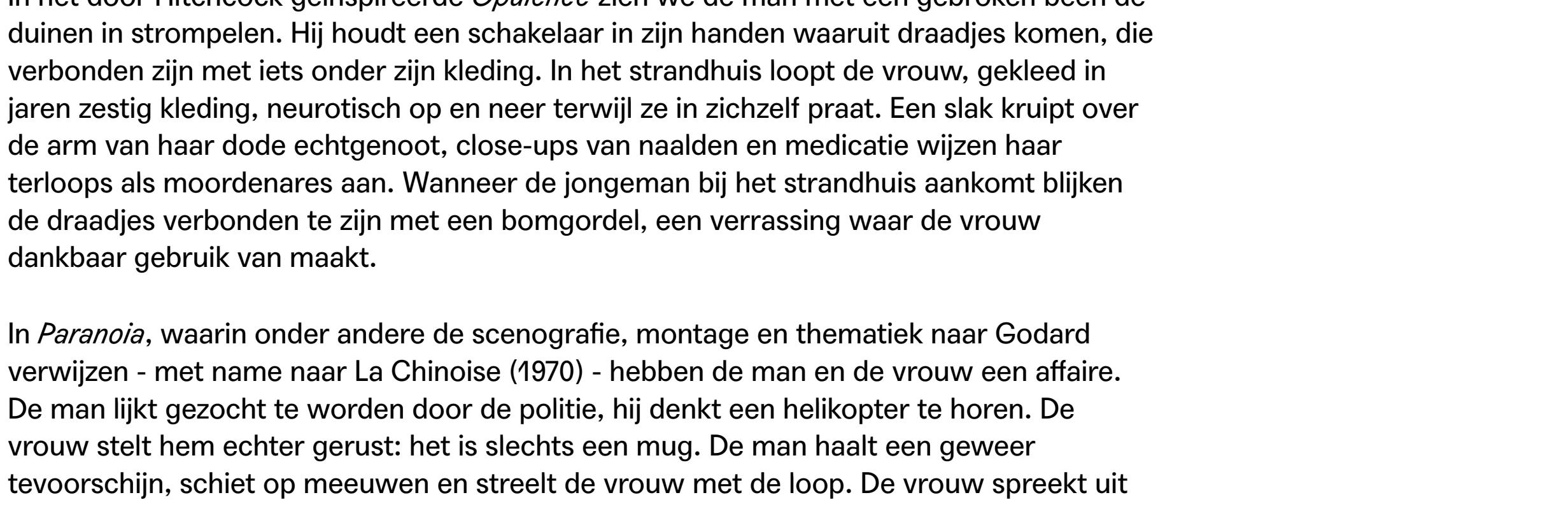
Bart Groenendaal, 'The Young Man as a Movie Star', Rozenstraat, Amsterdam. Foto Gert Jan van Rooij.

Bart Groenendaal, 'The Young Man as a Movie Star', Rozenstraat, Amsterdam. Foto Gert Jan van Rooij.

In het door Hitchcock geïnspireerde *Opulence* zien we de man met een gebroken been de duinen in strompelen. Hij houdt een schakelaar in zijn handen waaruit draadjes komen, die verbonden zijn met iets onder zijn kleding. In het strandhuis loopt de vrouw, gekleed in jaren zestig kleding, neurotisch op en neer terwijl ze in zichzelf praat. Een slak kruipend over de arm van haar dode echtgenoot, close-ups van naalden en medicatie wijzen haar terloops als moordenaar aan. Wanneer de jongeman bij het strandhuis aankomt blijken de draadjes verbonden te zijn met een bomgordel, een verrassing waar de vrouw dankbaar gebruik van maakt.

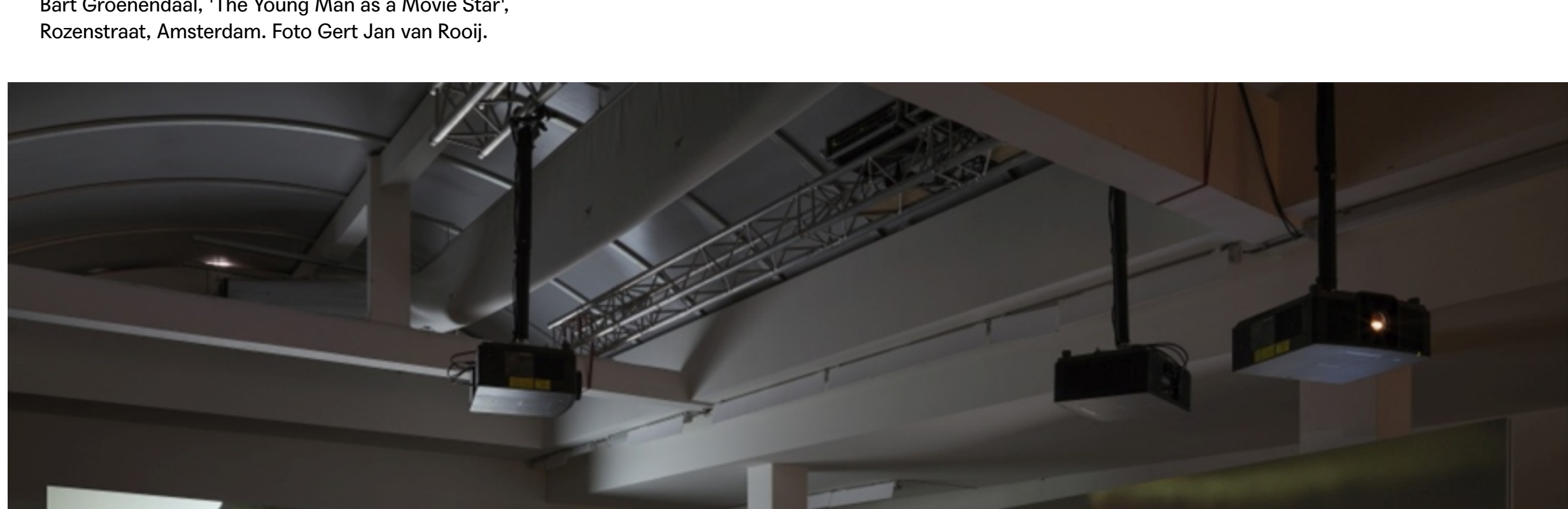
In *Paranoia*, waarin onder andere de scenografie, montage en de muziek naar Godard verwijzen - met name naar La Chinoise (1970) - hebben de man en de vrouw een affaire. De man lijkt gezocht te worden door de politie, hij denkt een helikopter te horen. De vrouw stelt hem echter gerust: het is slechts een mug. De man haalt een geweer tevoorschijn, schiet op meeuwen en streekt de vrouw met de loop. De vrouw spreekt uit hoe ze opgewonden raakt van het idee dat hij een terrorist is, maar waarschuwt dat haar echtgenoot erg agressief kan zijn. De man verwijt haar dat ze hem alleen als lustobject gebruikt.

Bart Groenendaal, 'The Young Man as a Movie Star', Rozenstraat, Amsterdam. Foto Gert Jan van Rooij.

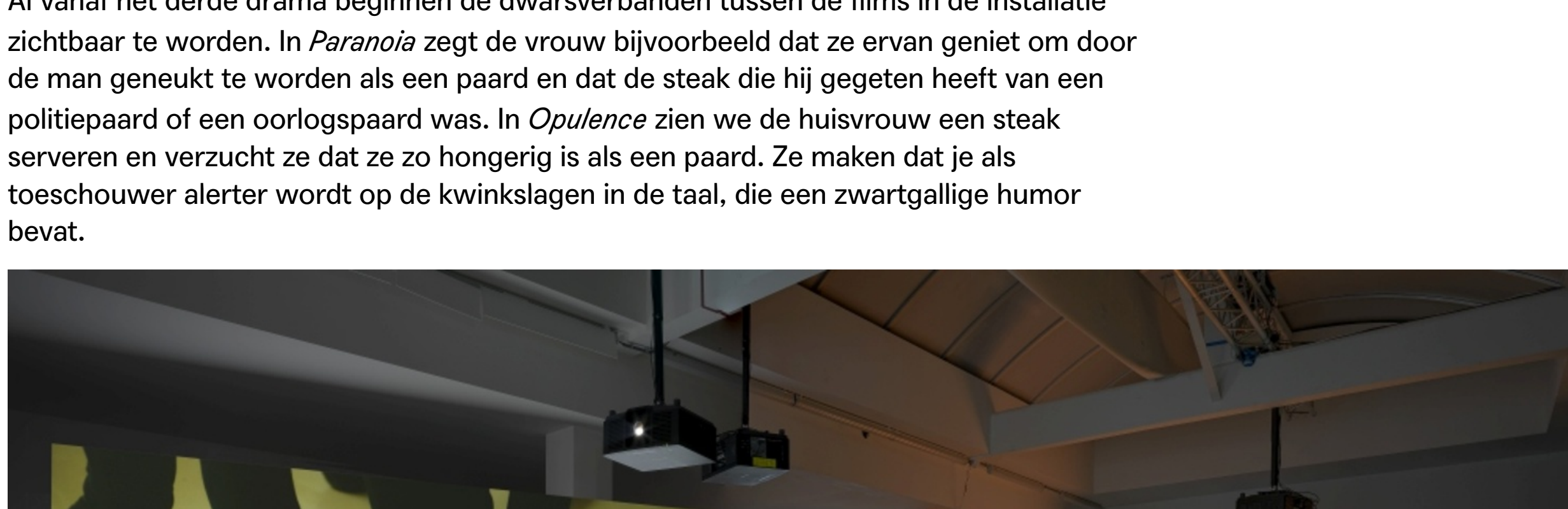
Bart Groenendaal, 'The Young Man as a Movie Star', Rozenstraat, Amsterdam. Foto Gert Jan van Rooij.

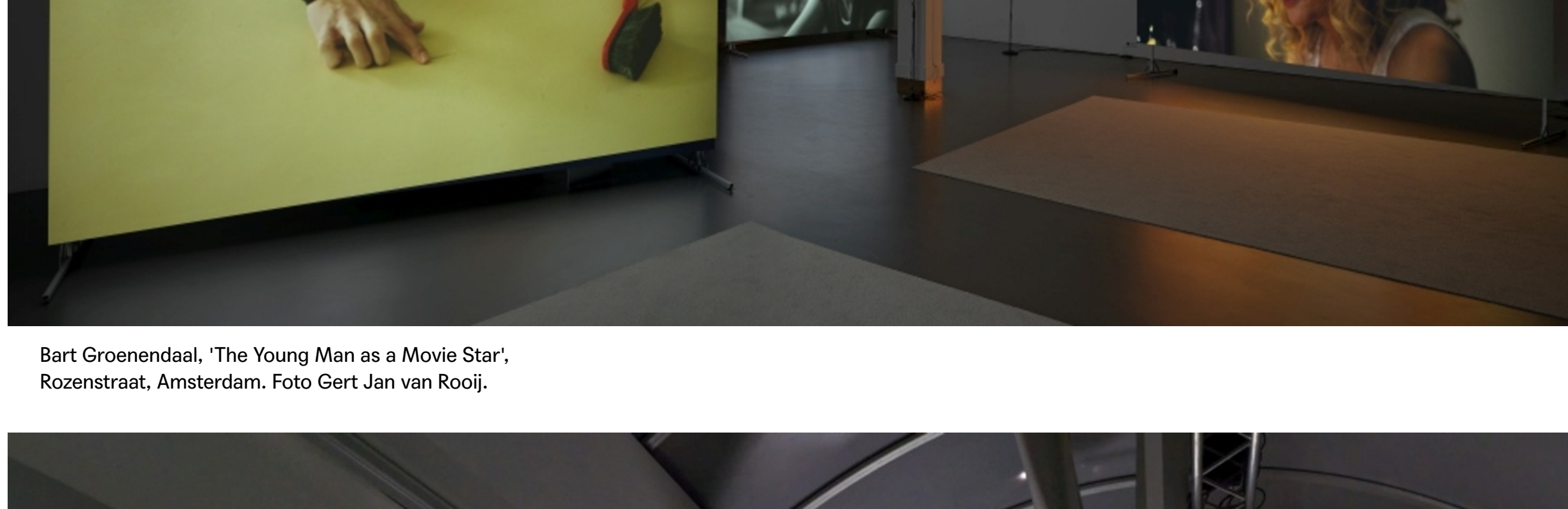
Bart Groenendaal, 'The Young Man as a Movie Star', Rozenstraat, Amsterdam. Foto Gert Jan van Rooij.

In het door Spielberg geïnspireerde *Perversion* beeldt de man zich in dat hij schaakt met zijn overleden vader. Ditmaal is de vrouw zijn moeder, die hem uit zijn waan probeert te halen. De zoon verwijt haar dat ze niet respectvol is en dat hij daarom niet met haar kan delen wat hij voelt. In een echo van vele memes over giftige mannelijkheid, verwijt de moeder hem: 'How difficult is it to find help?' Ze besluit het voortouw te nemen en samen met hem psychedelische drugs te gebruiken. Delirisch werpt ze hem spaghetti in het gezicht en kruipt met hem door de duinen.

Al vanaf het derde drama beginnen de dwarsverbanden tussen de films in de installatie zichtbaar te worden. In *Paranoia* zegt de vrouw bijvoorbeeld dat ze ervan geniet om door de man geneukt te worden als een paard en dat de steak die hij gegeten heeft van een politiepaard of een oorlogspaard was. In *Opulence* zien we de huisvrouw een steak serveren en verzucht ze dat ze zo hongerig is als een paard. Ze maken dat je als toeschouwer alerter wordt op de kwinkslagen in de taal, die een zwartgallige humor bevat.

Bart Groenendaal, 'The Young Man as a Movie Star', Rozenstraat, Amsterdam. Foto Gert Jan van Rooij.

Bart Groenendaal, 'The Young Man as a Movie Star', Rozenstraat, Amsterdam. Foto Gert Jan van Rooij.

Bart Groenendaal, 'The Young Man as a Movie Star', Rozenstraat, Amsterdam. Foto Gert Jan van Rooij.

Een van de opvallendste kruisverbanden is een dagblad waarvan de pagina's bedrukt zijn met foto's van rode vlammen. De ene keer wordt ze gelezen, dan weer opgevoelen tot een hoeftje en daarna gebruikt om zand op te scheppen. Je kunt het lezen als een metacommentaar op de installatie zelf: terwijl de wereld buiten het strandhuis in brand staat, houden deze man en vrouw elkaar bezig met (erotische) machtsspelletjes. Of anders, dat wat zich hier afspeelt gezien moet worden als een afschaduwing van de processen in de buitenwereld.

In het vierde drama, *Competition*, zijn de geïnspireerd van Vov Trier en min of meer het sluitstuk van de installatie vormt, dat de man en de vrouw twee collega-dansers doet hun choreograaf zijn opgedragen om te repeteren in de zee. Al snel blijkt dat ze zich in een positie van competitie bevinden: de vrouw is de gepasseerde partner van de choreograaf, terwijl de man zijn huidige minnaar is. De vrouw heeft het zwaar en vertrouwt hem toe dat ze ernstige ziek is en dat de choreograaf hen in het koude water laat repeteren om haar dood te bespoedigen.

Ze werpt hem voor de voeten dat ze beiden uitgebuut worden door de choreograaf, maar dat hij het niet ziet en voorspelt dat hij niet als alle andere jonge dansers vóór hem op een gegeven moment afgedankt zal worden. Wanneer ze hem vervolgens om solidariteit vraagt, knapt er iets in de man, en in plaats van haar werkelijk te helpen gaat hij over tot zelfbeschadiging. In het laatste beeld wast ze zijn verwonding in de zee.

Bart Groenendaal, 'The Young Man as a Movie Star', Rozenstraat, Amsterdam. Foto Gert Jan van Rooij.

De cinefelle die over de schermen bruist, waarbij 'mainstream scripts' herhaald worden, lijkt de kritische gedachten in de dialogen te overstemmen. Daarbij is van een speculatieve benadering van een zonder mannelijkheid - waarbij het de vrouw is in hoeverre die benaderd kan worden zonder inachtname van trans-, fluïde en 'vrouwelijke' mannelijkheden - niet echt sprake. Tegelijkertijd brengt de installatie een worsteling over het voetlicht, die ook dwars door onze maatschappij loopt. Een worsteling waarvoor het soms moeilijk is om empathie te voelen.

Jorik Amit Galama
is filmmaker en schrijver

SHARE THIS ARTICLE:
f | BACK TO TOP

GERELATEERD | MEEST GELEZEN

nu in de winkel metropolis m nummer 3 2022 make friends not art

20.06.22
FEATURE —

TIJDSCHRIFT

Koop nu het nieuwste nummer

Mail naar:
karolien [at] metropolism.com
(€9,95 incl verzending)

Neem nu een abonnement op Metropolis M en bespaar 40%!

ABONNEER